

TMUN 2023 NÜKLEER SAVAŞ KOMİTESİ

HAZIRLAYANLAR: Seda Aybar, Elif Ünlü

İÇİNDEKİLER

Genel Sekreterin Mesajı	3
Komitenin Yapısı ve İşleyişi	4
Gündem-Çernobil Nükleer Felaketi	
Problemin Tarihçesi	4
Yıl 2036	5
Ülkelerin Tutumu	6
Nükleer Karşıtlığı	7
Anti-Nükleer Federasyon'un Gerçekleştirdiği Başlıca Çalışmalar	8
Üçüncü Dünya Savaşının Başlaması	8
Tartışılabilecek Noktalar	9
Kaynakça	10
Önemli Dokümanlar	10

GENEL SEKRETERİN MESAJI

Sevgili Delege,

21-22-23 Ocak 2023 tarihlerinde gerçekleştirilecek olan TAKEV Model Birleşmiş Milletler Konferansı'nın üçüncü resmi oturumunda yönetim ekibimiz adına sizleri ağırlamaktan onur duyuyoruz. Geçmiş yıllara dayanan deneyimlerimizin, bu yılki TMUN'u unutulmaz bir deneyim hâline getirmek için bize gerekli deneyimi sağladığına inanıyoruz ve bu üç günü sizlerle paylaşacak olmaktan mutluluk duyuyoruz.

TMUN'23'ün yönetim ekibi olarak zorlu ve düşündürücü gündem maddelerimizle tüm katılımcılar için ufuk açıcı bir konferans ortamı yaratmayı amaçlıyoruz. Çalışkan ve özverili akademik ekibimiz, güçlü bir tutkuya sahip oldukları konular üzerine yoğunlaşarak güncel ve geniş kapsamlı komite ve gündem maddelerini ortaya çıkardı. Konferansımızda düşündürücü Genel Kurul Komitelerinden dinamik krizlere kadar uzanan 9 komitemiz arasından delegelerin ilgi alanlarına uygun bir komite bulacaklarına gönülden inanıyoruz.

Çalışkan delegelerimizden yenilikçi fikirler görmeyi dört gözle bekliyor ve tüm katılımcıların modern dünya problemlerine yeni bir bakış açısı kazanmış olarak konferanstan ayrılmalarını umuyoruz.

Saygılarımla,

Doğa Naz Kuzucu

TMUN'23 Genel Sekreteri

KOMİTENİN YAPISI VE İŞLEYİŞİ

Nükleer Savaş Komitesi T-MUN 2023 konferansının kriz komitesidir ve gündem maddesi "Çernobil Nükleer Felaketi"dir. 26 Nisan 1986 yılında Çernobil Nükleer Santrali'nde gerçekleşen kazayı temel alarak başlayacak ve konu üzerine oluşturulan bir gelecek senaryosunu tartışacaktır. Bu çalışma rehberinde 1986 yılında gerçekleşen Çernobil felaketi ile ilgili temel bilgiler, günümüzdeki durumu ve devamında oluşturulan kriz senaryosu anlatılmaktadır. Konferans esnasında delegeler temsil ettikleri ülkeler doğrultusunda bu çalışma rehberindeki bilgiler ve oluşturulan kriz ile ilgili kararlar alacaklardır. Delegeler konferansın gidişatını ise aldıkları bu kararlar ve direktifler ile belirleyeceklerdir.

Kriz komitesinde delegeler olayın anlık gelişimleri üzerinde kararlar alırlar ve tartışırlar. Kriz komitelerinin işleyişi olayın delegeler tarafından tartışılması ve delegelerin kriz ekibine yazacağı direktifler ile ilerlemektedir. Direktiflerin yazılış amacı delegelerin kriz esnasında gerçekleştirmek istedikleri eylemleri kriz ekibine açık veya gizli bir şekilde bildirmeleridir. Direktifler bir kağıda yazılarak kriz ekibine ulaştırılır ve kriz ekibinin onayından geçmesi takdirinde gerçekleştirilir. Bu direktiflere ek olarak kriz ekibi de komiteye gönderdiği krizler ile tartışmanın yönünü değiştirebilir. Delegelerin komitede bulunma amaçları fikirlerini belirtmek ve kendi ülkelerinin görüşlerine uygun olan faydalı bir çözümde uzlaşmaktır. Bu tür komiteler delegelerin ortaya çıkan sorunu yönlendirebilmelerine olanak sağlamakta ve kriz yönetimi konusunda deneyim kazandırmaktadır.

Kriz komitelerinin yapısı gereği genel kurul komitelerinde yazılan bildiri teklifleri bu komitede yazılmaz. Bu komitede ülkeler krizin seyrine göre ortak bir anlaşmada uzlaşmalılardır ya da kriz esnasında ülkeler arasında bir çatışma ortaya çıkarsa bu çatışmayı dindirecek bir ateşkes veya barış anlaşması delegeler tarafından hazırlanmalı ve imzalanmalıdır. Komitede bulunanların amacı krizi bir çözüme kavuşturmaktır. Bir çözüme ulaşılamadığı takdirde komite başarısız olur. Çözüme ulaşması esnasında delegelerin kendi çıkarlarını koruması, politikalarına uygun hareket etmesi ve tutarlı davranması önemli bir yere sahiptir.

GÜNDEM- ÇERNOBİL NÜKLEER FELAKETİ

PROBLEMIN TARİHÇESİ

Ukrayna'nın başkenti Kiev' in yaklaşık olarak 130 kilometre kuzeyinde ve Belarus sınırının 10 kilometre güneyinde bulunan Çernobil Nükleer Santrali'nde gerçekleşen iki şiddetli patlama endüstri tarihinde meydana gelen en büyük kazaya neden oldu. Bu kaza yetersiz

eğitimli personelle çalıştırılan hatalı bir reaktör tasarımının sonucuydu. 26 Nisan 1986'da meydana gelen bu patlama elektrik santralinin 4. Ünitesinin çekirdeğinde ve binanın çatısında hasara yol açtı. Sonucunda atmosfere büyük miktarda radyoaktif madde salınımına sebep oldu. 10 gün boyunca şiddetli salınımlar devam etti ve rüzgar yönünün etkisiyle reaktörü çevreleyen tüm alanlar radyo aktif madde salınımına maruz kaldı. En çok kirlenen alanlar santralin en yakınındaki Belarus, Rusya ve Ukrayna oldu.

Meydana gelen patlamada kaza gecesi iki Çernobil fabrika işçisi öldü ve akut radyasyon sebebi ile birkaç hafta içinde 28 kişi daha hayatını kaybetti. Kazadan etkilenen başlıca gruplar ise kazanın ilk gününde acil durum önlemlerine katılan 600 acil durum çalışanı, 1986'dan 1989'a kadar gelen süreçte gerçekleşen diğer temizlik operasyonları için elektrik santrali ve çevresinde bulunan bölgelere gönderilen yüz binlerce insan ve hasarlı reaktörün 30 kilometre yakınındaki alanlardan tahliye edilen insanları görebilmekteyiz. Kazadan sonra 1986 sonbaharında önce bölgeden toplamda 116 000 kişi ve Belarus, Rusya ve Ukrayna'da yaşayan 5 milyon sakin tahliye edildi.

Çernobil nükleer enerji santralinde gerçekleşen bu kaza, geniş alanları etkilemesi ve büyük zararlara yol açması sebebiyle enerjinin barışçıl kullanımı tarihindeki en büyük kaza olarak görülmektedir. Çernobil felaketinde kazanın meydana getirdiği çevresel kirliliğin yanında söz konusu bir diğer kısım ise felaketin ülkelere etkileri, uluslararası ilişkiler ve alınan önlemler boyutudur. Bu süreçte Rusya, Belarus ve Ukrayna sürekli olarak yapılan dezenfekte işlemlerinde yüklü miktarda harcamalar yaparak etkileri en aza indirmek için önlemler almaya çalışmışlardır. Ancak şüphesiz ki bu felaketin uluslararası boyutta çok farklı yansımaları olmuş ve olmaya devam edecektir. Çernobil'de yaşanan felaket sadece kamu sağlığını tehlikeye sokmakla kalmamış aynı zamanda ekonomiye ve dış politikaya da yansımaları olan uluslararası bir sorun haline gelmiştir. Bu krizi diğer birçok krizden ayıran bir diğer özellik ise günümüzde ve gelecekte hala bazı etkilerinin ortaya çıkabilecek olduğunun düşünülmesidir. Belki de insanlar yanılmamıştır Çernobil felaketi gelecekte de farklı problemlere yol açacak olabilir mi?

YIL 2036...

Çernobil felaketinin üstünden tam 50 yıl geçmiş. Bu 50 yıllık süreç içerisinde felaket gün geçtikçe daha da tarihe karışırken bu olayın tekrar gündeme gelmesini sağlayacak yeni gelişmeler ile dünya yeniden bu olayın etrafında toplanmış. Rusya'nın yer altında kurduğu yıllardır kullanılan bir laboratuvarın varlığının ortaya çıkması sonucunda uzun zamandır sır gibi saklanan bu yer tüm dünyada duyuldu ve bunun üzerine kırmızı alarma geçildi. Rusya felaket gerçekleştikten sonraki 50 yıl boyunca radyasyona maruz kalıp mutasyona uğramış insanlarda yer altında kurduğu bir laboratuvarda deneyler yaptı ve bu çalışmaları yıllar boyunca tüm dünyadan gizli tutmayı başardı. Ancak felaketin 50 yıl sonrasında laboratuvardan kaçan bir denek olayların tüm açıklığıyla ortaya çıkmasına sebep oldu. İşte yıllardır olası senaryolarla ortaya çıkması beklenen 3. Dünya Savaşı'nı başlatan olay da bu oldu.

Çernobil Nükleer felaketinden birçok insan etkilenmişti ancak bu felaket sonucunda önemli mutasyonlara uğrayan ve felaketten büyük ölçüde etkilenen insanların öldüğü sanılıyordu. Fakat bu laboratuvarın ortaya çıkması ile anlaşıldı ki bu insanlar aslında ölmemişti. Rusya bu insanları üzerlerinde deney yapmak için felaketten sonra gizli bir şekilde toplamış ve kurduğu laboratuvara kapatmıştı.

İnsanlar toplandıktan sonra gerçekleştirilen 50 yıllık çalışmanın amacı, Çernobil felaketi sonucu hayatta kalan ancak mutasyona uğrayan binlerce insan üzerinde yapılan deneyler ile "Mutantozillalar" tabiri ile mutant insanlar yaratmak ve bu mutant insanları olası bir savaşta kullanmaktı. Çünkü bu mutasyonlu insanların Çernobil felaketinden sonra hayatta kalmak için uğradıkları mutasyonlar oldukça ilginç ve bir taraftan da korkunçtu. Rusya'nın bu uzun yıllar süren deneyleri ise bu insanları geçirdikleri mutasyondan da daha farklı bir boyuta taşımış ve savaşlarda tehdit oluşturabilecek bir hale getirmişti.

Bir deneğin laboratuvardan kaçmasını sağlayan olay ise tam da buydu. 50 yıl boyunca tüm dünyadan soyutlanan ve geliştirilen üst düzey şekillerle korunan bu laboratuvar nasıl olmuştu da bir anda ortaya çıkmıştı? Rusya'nın bizzat mutasyonlu insanlar ile gerçekleştirdiği deneyler sonucu ortaya çıkan süper insanlardan bazıları artık o kadar büyük boyutlara ve farklı özelliklere sahip olmuştu ki, üst düzey korunaklı bu laboratuvardan kaçmayı başarmışlardı. Yani aslında bu deneyleri gerçekleştiren de bu deneylerin ortaya çıkmasına sebep olanda Rusya'nın ta kendisiydi. 2036 yılına gelinceye kadar dünyada birçok olay olmuş ve karışıklıklar çıkmıştı ancak bu olay ile ilk defa bir ülkenin sırrı tüm açıklıkları ortaya çıkmıştı ve bunun dünyada birçok etkisi olacaktı.

Deneylerin ortaya çıkması ile birlikte dünyada insanlar büyük bir panikle sokaklara döküldü ve devlet başkanlarına karşı ayaklanmalarda bulundular, ülkeler sınırlarını kapattılar ve bir süre giriş ve çıkışlara izin vermediler. Haberin yayılmasını engellemek için sosyal medya mecralarında ve birçok internet sitesinde erişim kısıtlamaları getirildi. Ancak yapılan kısıtlamalar işe yaramadı. Çünkü laboratuvardan kaçan insanlar birçok yerde görülebiliyorlardı. Süper insanların ortaya çıkarabilecekleri sorunlar daha tam olarak bilinmediğinden halkın güvenliğinin sağlanması adına güvenlik güçlerini süper insanların yakalanması için görevlendirildi.

ÜLKELERİN TUTUMU

Nükleer güce sahip olmak o dönemlerde Dünya ülkelerinin en büyük emellerinden biriydi. Bu yüzden Rusya'nın bu sırrını öğrenen bazı dünya ülkeleri bu insanlardan örnek almak için Rusya'ya ajanlar gönderdi. Amaçları kendi ülkelerinde de bu tip insanlar yaratmaktı çünkü bu mutant insanlar gelecekte çıkabilecek savaşlarda önemli bir askeri güç olarak kullanılabilirdi. Rusya'ya ajanlar gönderen ülkelerin başında Amerika geliyordu. Dönemin devlet başkanı Rusya'yı kınayan açıklamalarda bulunmasına ve Amerika en başından itibaren Rusya'nın yaptığı bu çalışmalara karşı çıkıyor gibi görünmesine rağmen bir yanda da perde arkasından yıllardır en büyük rakibi olan Rusya'nın bu gücünü ele geçirmeye çalışıyordu. Ancak tüm dünya Amerika'nın bu güce karşı bir duruş sergilediğini zannediyordu.

Amerika'nın ardından bu güce sahip olmak için gizliden gizliye Rusya'ya ajanlar gönderen ve ülkelerinde bu tür deneyler gerçekleştirebilmek amacıyla laboratuvarlar kuran bir diğer ülke ise Çin'di. Çin'in bu Mutantozillalardan örnek almak istemesinin başlıca nedeni ise uzun yıllardır yürüttüğü nükleer silah çalışmalarında bu insanlardan gelen örneklerin önemli ölçüde katkı sağlayabilecek olmasıydı. Çin'in bu silahları üretmesinin amacı olası savaşlarda askerlerine bu nükleer silahları kullandırtarak mutlak bir zafer elde etmekti.

Dünyanın en büyük nükleer güçlerinden biri olarak bilinen ve günümüzde 500 ila 600 arası nükleer silahı elinde bulunduran İsrail ise Çernobil felaketinden sonra ortaya çıkan nükleer gücü uzun yıllardır elinde bulundurmaktaydı. Ancak Rusya'dan farklı olarak deneylerini insanlar üzerine değil biyolojik silahlar üretme üzerine kurgulamıştır ve yıllardır bu nükleer güç ile bir salgın yaratmaya çalışmaktadır. Rusya'nın bu sırrı ortaya çıktıktan sonra da onlara rakip olabilmek amacı ile çalışmalarına daha da hız kazandırmıştır.

Kuzey Kore'nin ise bu alanda çalışmalar yaptığına dair ortada birçok teori olmasına karşın Kuzey Kore'nin uzun yıllardır sürdürdüğü dışa kapalı politikaları nedeniyle bu teorilerin doğrulu hala tam olarak kanıtlanamamıştı.

Nükleer güce erişim ve kullanımı ile ilgili çalışmalar yapan başlıca ülkelerin dışında İngiltere ve Fransa da diğer Avrupa ülkelerinin birçoğundan farklı olarak Çernobil nükleer felaketi sonucu gerçekleşen mutant insanların geliştirilip Mutantozillalar yaratılması yanlısı bir politika izlemiştir. Bu süreçte onlarda olası savaşlarda nükleer güç bakımından zayıf kalmamak adına nükleer alanda gerçekleştirilen faaliyetlere arasına katılan ülkeler arasına girmiş ve bu tür çalışmaları takip etmişlerdir.

NÜKLEER KARŞITLIĞI

Dünyada bu gücü ele geçirmeye çalışan ülkelerin yanında tüm bu faaliyetlere karşı çıkan ve uzun yıllardır nükleer güç çılgınlığına karşı sergiledikleri duruşlarıyla bilinen ülkeler de vardı. Bu ülkelerin başında tarihlerinde Hiroşima ve Nagazaki gibi binerce insanın ölümü ile sonuçlanan nükleer felaketleri bulunduran Japonya ve yıllardır Rusya ile savaş halinde olan aynı zamanda Çernobil nükleer felaketinden de büyük oranda etkilenmiş olan Ukrayna yer almaktaydı. Bu ülkelerin dışında Almanya, İrlanda ve Polonya gibi ülkelerde de nükleere karşı çıkmıştır. Nükleer karşıtı ülkeler Rusya'nın yaptığı deneylerin tüm dünya da duyulması üzerinde bu deneyleri en başından beri kınamış ve kabul etmemişlerdir.

Bu ülkeler bu tür nükleer faaliyetleri temel alan deneylerin önüne geçmek amacı ile Anti-Nükleer Federasyon adı altında birleşmişlerdir. Anti-Nükleer Federasyon 2036 yılında Japonya önderliğinde toplanmıştır. Uzun zamandır kurulması planlanan bu ferderasyonun sonunda açılmasında Rusya'nın sırlarının ortaya çıkması ile nükleer güç konusunun dünyanın merkezine oturması büyük oranda etkili olmuştur.

Başlıca amaç olarak ise birçok ülkede yapılan nükleer silah çalışmalarının ve son dönemde ortaya çıkan Rusya'nın büyük sırrı olan Mutantozillaların geliştirilmesini engellemeyi belirlemiştir. Bu doğrultuda birçok önemli adımlar atmışlardır. Çünkü geçmişte yaşanan

felaketlerin sonucunda dünyada artmakta olan nükleer gücün insanlığın sonunu getirebileceği konusunda hem fikirlerdi.

ANTİ-NÜKLEER FEDERASYON'UN GERÇEKLEŞTİRDİĞİ BAŞLICA ÇALIŞMALAR

- 1)Rusya'daki Mutantozillaların geliştirilmesi amacı ile yer altında kurulan laboratuvarların çalışmalarını durdurmak.
- 2)İnsanların nükleer silah çalışmalarının yanlış olduğu yönünde ayaklanmasını sağlamak.
- 3)İnsan deneylerinin etik açıdan yanlışlığını kanıtlamak adına çalışmalarda bulunmak.
- 4)Üye ülkelerde dünya nükleer silahlanmayı denetlemek adına 2025 yılında toplanan Dünya Nükleer Silah Şurası ile birlikte çalışmalar yürütmek ve nükleer faaliyetlerde bulunan ülkelere cezai yaptırım uygulanmasını sağlamak.

ÜÇÜNCÜ DÜNYA SAVAŞI'NIN BAŞLAMASI

Rusya'nın yarattığı insan üstü varlıklar olan Mutantozillaların ortaya çıkması üzerine dünyada büyük bir kutuplaşma meydana geldi ve bu kutuplaşmanın sonucunda ise uzun yıllardır çıkması beklenen 3. Dünya Savaşı'nın çıkması artık kaçınılmaz olmuştu. Böylece 3. Dünya Savaşı resmi olarak başladı. Bu nükleer gelişmelerin eşliğinde ortaya çıkan bir savaşın tabi ki de önemli yıkıcı sonuçları olacaktı. İlk aşamada zaten Mutantozillaların laboratuvardan kaçması ile bu yıkıcı sonuçlar başlamış oldu. Dönemin gelişmiş teknolojileri ile haberin hızlı yayılması sonucunda ülkeler kısa sürede sınırlarını kapattıklarından dolayı Mutantozillalar daha bu aşamada farklı ülkelere dağılamadı ancak Rusya sınırları içerisinde insan ölümlerine ve birçok yaşam alanlarının tahrip edilmesine neden oldu. Yani Rusya'nın kendi yarattığı bu canlılar en başta Rusya'ya zarar verdi.

Ancak Rusya'nın bu konuda tabi ki de önlemleri vardı. Bu Mutantozillaları yaratan Rusya, onları istediğinde nasıl durdurabileceğinin çözümünü de bulmuştu. Kısa zamanda hali hazırda geliştirilmiş olan durdurucu silahlar ile Mutantozillalar durduruldu ve tekrardan kontrol altına alındılar. Rusya halkı ise insan kayıpları ve yaşanan olaylar yüzünden hükümete karşı ayaklandı.

Mutantozillalar şimdilik kontrol altına alınmış olarak görünse de bu büyük sırrın ortaya çıkması ile birçok ülke artık ellerindeki nükleer güçleri kullanma konusunda geri durmayacaktı. Çıkan 3. Dünya Savaşı'nın sonuçları ise tam bir felaket senaryosuydu. Ancak bilinen tek bir şey vardı ki hiçbir ülke ellerindeki güç ne kadar olursa olsun insanlığı yok

etmeyi göze alamazdı. Nükleer gücü elinde bulunduran ülkelerin amacı ülkelerde yıkımlar oluşturarak ve onları tehdit ederek o ülkeyi savunmasız konuma getirip kendi devlet sınırlarına katmak ve dünya hakimiyeti oluşturmaktı. İşte tam da bu aşamada nükleer gücü elinde bulunduran ülkeler 3. Dünya Savaşı'nda ön plana çıkmaya başladı.

Rusya Mutantozillaları kontrol altına aldıktan sonra gizlice farklı ülkelere girişlerini sağladı. Başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere önceki yıllarda düşman olarak ilan ettiği ülkeler arasında bulunan Almanya, İngiltere ve Ukrayna'da da Mutantozillalara rastlanmaya başlandı. Mutantozillalar bu ülkelerde de insan kayıpları ve yıkımlara sebep oldu ancak bir süre sonra ülkenin güvenlik güçleri sayesinde Mutantozillalar durdurulabildi. Tabi ki bu süreç esnasında çoktan yüzlerce insanın ölümüne sebep olmuşlardı bile.

Anti-Nükleer Federasyon Rusya'ya karşı ve 3. Dünya Savaşı'nda Rusya'nın yanında bulunan İsrail'e karşı birleşti ve askeri güçlerini bu iki ülke üzerine yönlenirdiler. Bu esnada Mutantozilla saldırılarından büyük miktarda etkilenen ve elinde yüklü miktarda nükleer güç bulunduran İngiltere'de Rusya'ya karşı elinde bulunan nükleer silahları kullanmaya başladı. Rusya ve İngiltere arasına katılan diğer ülkeler ise Amerika Birleşik Devletleri ve İsrail oldu. Dünyanın en önemli nükleer güçlerinden biri olan İsrail yıllardır elinde bulundurduğu nükleer silahlarını bir yandan Rusya'ya yardım amacıyla kullanırken bir yandan da komşu ülkelerine karşı sınırlarını genişletebilmek amacıyla bir tehdit olarak kullanıyordu.

3. Dünya Savaşı bu kutuplaşmalar, tehditler ve yıkımlar sonucunda devam ederken birçok ülkenin halkı kendi ülkelerindeki ve farklı ülkelerdeki hükümetlere karşı ayaklanmalar göstermeye başladılar. Bu da 3. Dünya Savaşının seyrini değiştirebilecek bir olaydı çünkü bazı insanlar dünyanın karşı karşıya olduğu tehlikenin farkındaydılar ve bu savaşta kendi ülkelerinin yanında değil nükleer gücün karşısında yer almaya karar vermişlerdi. Birçok ülke şu anda halklarından bekledikleri desteği alamıyorlardı.

TARTIŞILABİLECEK NOKTALAR

- Laboratuvarlarda geliştirilen Mutantozillaların üçüncü dünya savaşındaki rolü ve ilerleyen süreçlerde ne olacağı.
- Diğer ülkelerin 3. Dünya Savaşı sürecinde nasıl bir tutum ve politika izleyecekleri.
- 3. Dünya Savaşı'nı bitirmek için yapılabilecekler ve bu savaşın nasıl bir sonuçla biteceği.
- 3. Dünya Savaşı'ndan sonra nükleer faaliyetlerin ne durumda olacağı.
- 3. Dünya Savaşı sonucunda ülkeler arası siyasi ilişkilerin ne durumda olacağı.
- Nükleer faaliyetlerin insanlığın sonunu getirmesini engellemek için alınabilecek kararlar ve uygulanabilecek yaptırımlar.
- Anti-Nükleer Federasyon'un başlıca çalışmalarına ek olarak alınabilecek kararlar.
- Halklarından bekledikleri desteği göremeyen ülkelerin savaşta ve halkalarına karşı nasıl bir yol izleyeceği.

KAYNAKÇA

- Wikimedia Foundation. (2022, November 3). Çernobil Faciası. Wikipedia. Retrieved November 6, 2022, from https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ernobil_Facias%C4%B1
- T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. (n.d.). Çernobil Nükleer Santral kazası. T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. Retrieved November 6, 2022, from https://www.afad.gov.tr/kbrn/cernobil-nukleer-santral-kazasi
- BBC. (n.d.). Çernobil nükleer FELAKETI: 36 yıl önce Neler Yaşandı, Riskler Sürüyor Mu? BBC News Türkçe. Retrieved November 6, 2022, from https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-52426424

ÖNEMLİ DOKÜMANLAR

- Chernobyl | Chernobyl Accident | Chernobyl Disaster World Nuclear Association. (n.d.). Retrieved November 6, 2022, from https://world-nuclear.org/information-library/safety-and-security/safety-of-plants/chernobyl-accident.aspx
- Wikimedia Foundation. (2022, November 16). List of states with nuclear weapons.
 Wikipedia. Retrieved November 19, 2022, from
 https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_states_with_nuclear_weapons
- United Nations. (n.d.). Nuclear weapons UNODA. United Nations. Retrieved November 19, 2022, from https://www.un.org/disarmament/wmd/nuclear/
- T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. (n.d.). Nükleer Savaş. T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. Retrieved November 19, 2022, from https://www.afad.gov.tr/kbrn/nukleer-savas